

FISKIVINNA

Semja um stovnsrøktina men ikki um fiskibýtið

Semja er um fleiri viðurskifti í álitinum um nýskipan av fiskivinnuni, men eisini stórar ósemjur

Árni Gregersen

Nógv tað mesta av tí, sum nýskipanarnevndin legði fram á tíðindafundi um broytingar í lógini um vinnuligan fiskiskap, var kent framm-anundan.

Og hóast tað er spurningurin um uppboðssølu, sum alla tíðina tekur yvirskriftirnar, so eru nóg viðurskifti í álitinum, sum bæði vinna og politiska skipanin kann semjast um.

Bólkurin hevur arbeitt við fleiri hugtøkum og fleiri spurningum viðvíkjandi fiskivinnuni.

Ogn Føroya fólks er eitt hugtak og burðardygd og stovnsrøkt eitt annað. Bólkurin hevur eisini arbeitt við skipan av fiskiskapinum og

marknaðargrunndaða útlut-ing og útlendskum kapitali, eins og kappingarreglum og virðisvøkstri.

Bæði vinnan og politisku flokkarnir eru samdir um, at okkurt má gerast fyri at røkja fiskastovnnarnar undir Føroyum betri. Tað er ikki full semja um at tað er rættt at fara frá fiskidagaskipanini til kvotaskipan, men tað er ein møguleiki, sum fær rættuliga góða undirtøku og sum nýskipanarbólkurin mælir til.

Eitt annað, sum semja er um er virðisøking av fiskinum, sum føroysk skip fiska. Nólkurin mælir ikki til, at alt skal seljast um uppboðssølu tí atlit verða tiki til fyrirkomur, sum hava vertikal integratió – altso skip

sum hava bæði virkir og skip.

Hóast tað, so er meira ella minni semja um, at alt av fiskinum skal fáast til lands, sjálvt um hetta má gerast við einari skfittistíð.

Viðvíkjandi hugtakinum “Ogn Føroya fólks” skrivar nevndin:

Ásetingin um ogn Føroya fólks í lóg um vinnuligan fiskiskap er ikki ein normerandi ella regulerandi áseting. Orðingin ásetir ikki nakra rættarstöðu.

Orðingin, ogn Føroya fólks, førir ikki við sær, at allir borgarar landsins kunnu krevja sín part av tilfeinginum og krevja ein rætt at gera nýtslu av hesum tilfeingi.

Hesum forðar galdandi lóg um vinnuligan fiskiskap

fyri við m.a. ásetingunum um, at tað krevst bæði veiðiloyvi og fiskiloyvi fyri at fara til vinnuligan fiskiskap, og við ásetingunum, sum avmarka tal av loyvum og tal av fiskidøgum ella kvotum.

Eisini kann viðmerkjast, at ásetingarnar um gildistíð á brúksrættindum forða fyri, at borgarar, sum hava fingið brúksrættindir sambært lógini, framhaldandi kunnu krevja at fáa brúksrættindini út um gildistíðina.

Ásetingin um ogn Føroya fólks í lóg um vinnuligan fiskiskap er meira at líkna við eina politiska yvirlýsing ella endamálsorðing og ikki eina regulerandi áseting.

Við øðrum orðum, so sigur nevndin, at að er ongin grund til at hetta stendur í

sjálvari lógini, tí tað hoyrir ikki heima har. Hinvegin eigur tað at staðfestast í viðmerkingunum til lógina.

Røktin av stovnunum

Fortreytin fyri, at fáa eina burðardyggja veiðu er, at fiskastovnnarnir verða røktir so væl, at eir megna at endurnýggja seg sjálvar.

Hetta er sjálvandi ein orsök til, at fiskiskapurin longu nú er reguleraður við ymiskum skipanum.

Í føroyskum sjógvi hava vit myndugleika sjálv at gera av, hvussu vit skipa fiskiskapin eftir serføroyskum fiskastovnum, tó við teimum skyldum og ábyrgdum, vit hava áttikið okkum sambært altjóða lóg.

Skipanin í fiskiskapinum

eftir høvuðsbotnfiskasløg-unum í føroyskum sjógvi hevur verið nøkulunda støðug seinastu 20 árin.

Fiskidagaskipanin hevur saman við stongdum og friðaðum leiðum, hjáveiðireglum og tekniskum reglum um reiðskap verið stýringsamboðið.

Gjøgnum árinu eru tillagingar gjørdar, millum annað er samlaða fiskidagatalið skorið við umleið 50 prosentum síðani 1997.

Fiskiskapurin eftir botnfiskasløgnum undir Føroyum er minkaður javnt síðani umleið aldarskifti, sjálvt um reguleringar eru gjørdar.

Náttúran eigur sín lut í, at minni er til, men nevndin metir, at nógvi í óhepnugongdini er eitt úrslit av vantandi stovnsrøkt og stýring av fiskiskapinum.

Fyri at fáa betri skil á hesum viðurskiftum mælir ein meirluti í nevndini til at fara frá fiskidagaskipanini til ein kvotaskipan.

Nevndin mælir til, at allur vinnuligur fiskiskapur í føroyskum sjógvi verður skipaður í umsitingarætlanir, sum seta treytirnar og karmarnar fyri áseting av hámarksveiðu yvir longri áramál. Ein umsitingarætlan er ein politisk langtíðarsemja um at fyrisita fiskastovnar.

Ein limur í nevndini tekur ikki undir við kvotaskipanini, men heldur, at fiskidagaskipanin skal varðveitast um enn onkrar broytingar skulu gerast.

Hvør skal sleppa at fiska komandi árinu og hvat og hvussu skal gjaldast fyri tað